

РЕШЕНИЕ

№ 3926

гр. София, 15.07.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 65 състав, в публично заседание на 01.07.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ванина Колева

при участието на секретаря Ирена Йорданова и при участието на прокурора Първолета Станчева, като разгледа дело номер **836** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), вр. с чл. 285, ал.1 и чл.284 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Образувано по искова молба с вх.№ 2425/23.01.2020 год., подадена от Д. Т. М., ЕГН [ЕГН], понастоящем в затвора – [населено място], с която предявява иск срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) С., [улица], на осн. чл.284 от ЗИНЗС, за присъждане на обезщетение в размер на 100 лв., за претърпени неимуществени вреди, причинени от незаконосъобразно бездействие на служители при ответника, изразяващо се в това, че на 12.01.2020г. не е бил изведен за „каре“ (полагашата му се ежедневна разходка – престой на открито). Твърди, че това е пряко нарушение на чл.3 от ЗИНЗС. Вредите му се изразяват в безсъние, фрустрирал се с часове, не могъл да чете, да се съсредоточи, не говорел с часове, бил нервен, затворил се в себе си.

В молба –уточнение от 06.02.2020г. ищецът заявява, че вредите са му причинени от неосигуряване на полагания му се престой на открито. През времето, полагашо му се по график - от 10:00ч. до 11:30 ч. ответникът му разпоредил да бъде в голямото конвойно помещение. По късно поискал да бъде компенсиран, но до края на деня 12.01.2020г. не бил компенсиран.

В съдебно заседание ищецът не се явява, депозирал е изрична декларация и молба, че не желае да бъде конвоиран за насрочените открити съдебни заседания. Чрез

процесуалния си представител поддържа исковата молба и моли претенцията да бъде уважена. Претендира разности.

Ответникът Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН), С., в писмен отговор на исковата молба, изразява становище за неоснователност и недоказаност на исковата претенция. Твърди, че не се установява наличие на неизпълнение на вменено от закона задължение на ответника, което да ангажира отговорността му и с което да нарушава чл.3 от ЗИНЗС. Оспорва иска изцяло по основание и размер като неоснователен и недоказан. Счита, че не са налице предпоставките по чл.284, ал.1 ЗИНЗС, поради което моли искът да бъде отхвърлен. В съдебно заседание, чрез процесуалния си представител оспорва иска. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура изразява становище за неоснователност и недоказаност на исковата претенция и моли да бъде отхвърлена.

Като доказателства по делото са приети представените от ответника докладна записка от инспектор социална дейност и възпитателна работа (ИСДВР) на XII група, в която се твърди, че л.св. М. не е депозирал писмена декларация за индивидуален отказ от престой на открито по чл.71, ал.12 от ППЗИНЗС, имал е възможност да упражни правото си за престой на открито, явявайки се за задължителния обиск при напускане на групата. Заявява, че ищецът е адаптиран към условията на местата за лишаване от свобода, респективно с реда и начин за ползване на престой на открито.

Представен е и график за провеждане престоя на открито вх. № 2909/29.03.2019г., от който се установява, че за XII група, в която към 12.02.2020г. е ищецът, е предвиден престой на открито – 2 каре за времето от 10:00 до 11:30 часа.

Въпреки дадените от съда указания за разпределение на доказателствената тежест от страните не са ангажирани други доказателства.

От така събраните доказателства се установява от фактическа страна, че ищецът Д. Т. М. е постъпил в затвора [населено място] на 16.02.2012г. за изтърпяване на наказание лишаване от свобода, на което е осъден с присъда по нохд № С-451/2008г. на СГС. Към исковия период 12.01.2010г. ищецът е бил в XII група в затвора [населено място]. Според твърденията в исковата молба и молбата уточнение на 12.01.2020г. не му е бил осигурен престой на открито. През времето по график от 10:00 до 11:30 часа му е било разпоредено да бъде в голямото конвойно помещение. По-късно поискал да бъде компенсиран, но до края на деня 12.01.2020г. не му е бил осигурен престой на открито.

Не е представена, и липсват твърдения ищецът да е подавал, писмена декларация за отказ от престой на открито за 12.02.2020г.

От приетата докладна записка от ИСДВР на XII група се установява, че извеждането на лишените от свобода на престой на открито се осъществява по график, утвърден от началника на затвора. Служител от НОС сигнализира 5 минути по-рано за началния час за престой на открито и желаещите лишени от свобода минават задължителен обиск при напускане на групата. Индивидуален отказ от престой на открито се прави с писмена декларация, каквато в случая М. не е депозирал.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Искът е с правно основание чл.284, ал.1 ЗИНЗС – претендира се обезщетение за вреди, причинени на лишен от свобода от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3.

В случая се претендира обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 100 лева, причинени в резултат на незаконосъобразни фактически действия и бездействия на администрацията в затвора в С., изразяващи се в неосигуряване на лишения от свобода ищец престой на открито на 12.01.2020 г.

Искът за присъждане на обезщетение е предявен от процесуално легитимирано лице, лишен от свобода, изтъпяващ присъдата си в затвора в [населено място] към 12.01.2020г., което твърди, че на посочената дата не е изведен на престой на открито и желанието му да се ползва от това свое право по друго време не е удовлетворено, в резултат на което е претърпяло неимуществени вреди, изразяващи се в неблагоприятни вътрешни изживявания – чувствал се депресиран през целия ден.

Искът е предявен срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ - юридическо лице, осъществяващо прякото ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода, с териториални служби, каквито са затворите и областните служби „Изпълнение на наказанията“ - надлежен ответник по чл.205 от АПК, вр. с чл.285, ал.1 от ЗИНЗС.

За да бъде приет за основателен искът за вреди с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, следва кумулативно да бъдат доказани: акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с което се нарушава чл. 3 от с. з. и настъпила, в резултат на нарушението неимуществена вреда в правната сфера на ищеца, която се предполага до доказване на противното по силата на въведената с разпоредбата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, оборима презумпция. Следователно отговорността на държавата се ангажира при доказано подлагане на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение /чл. 3, ал. 1/, както при поставянето на лицата в неблагоприятни условия за изтъпяване на наказанието "лишаване от свобода" или "задържането под стража", изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаат чувство на страх, незащитеност или малоценност /чл. 3, ал. 2/. Необходимо е да се установи и пряка и непосредствена причинна връзка между незаконния акт, незаконосъобразното действие и/или бездействие и настъпилата вреда.

В чл.86, ал.1, т.1 от ЗИНЗС е регламентирано правото на лишените от свобода на престой на открито не по-малко от един час на ден. Задължение на затворническата администрация е да го осигури. Началникът на затвора в С. е утвърдил график, според който групата, в която е ищецът, следва да бъде на открито от 10:00 ч. до 11:30 ч. – час и половина. Не се твърди, че на 12.01.2020 престой на открито не е провеждан за XII група. Напротив, от твърденията в исковата молба и представената докладна записка следва, че такъв е провеждан, но М. не се е явил.

В чл.71, ал.12 от ППЗИЗНС е предвидено, че индивидуален отказ от престой на открито се прави с писмена декларация. Въпреки указанията на съда и дадената възможност ответника не представи декларация от ищеца за индивидуален отказ от престой на открито за 12.01.2020г. Както ищецът, така и процесуалния представител на ответника и инспекторът социални дейности и възпитателна работа на XII група в представената докладна твърдят, че такава декларация не е подавана от М. за 12.01.2020г. в докладната е заявено, че М. не се е явил по свое желание. В

молбата-уточнение към исковата молба ищецът заявява, че не се е явил защото е бил извикан в конвойното и бил длъжен да се подчини и да отиде там. Налице е разминаване в причините, поради които ищецът не се е явил за обиск преди престоя на открито и на самия престой. От събраните доказателства под делото не се установява обаче да е налице незаконосъобразно действие или бездействие от страна на затворническата администрация, поради което М. да е пропуснал престоя на открито. 12.01.2020 г.

С оглед събрания доказателствен материал по делото, искът с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС се явява недоказан по основание. Съгласно практиката на Съда по правата на човека, чл. 3 от ЕКПЧ налага на държавата да се увери, че лишеният от свобода изтърпява наказанието си при условия, съответстващи на зачитането на човешкото достойнство, че начинът на изпълнение на мярката не излага лицето на отчаяние или изпитание, надхвърлящи по интензивност неизбежното ниво на страдание при престой в затвора и че по отношение на практическите изисквания на лишаването от свобода, здравословното и душевно състояние на лишения от свобода, са гарантирани чрез спазването на законовите изисквания. В контекста на тази съдебна практика законодателят е приел в националното законодателство чл. 3 от ЗИНЗС, с който забранява жестокото, нечовешко и унижително отношение към лишените от свобода и поставянето им в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието "лишаване от свобода" или "задържане под стража."

Дори и да се приеме, че е налице противоправно действие или бездействие от страна на служителите на ответника, изживяванията на М. са протекли през минимален период от време. Поради това не може да се приеме, че е имало натрупване от неприятни изживявания, които да са причинили твърдените неимуществени вреди. В този смисъл не е налице нарушение на чл. 3 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи. Този извод се подкрепя и от практиката на ЕСПЧ. В решение по делото "Г. срещу България" от 15.12.2005 г. е прието, че "спорното отношение не достига изискваната минимална тежест, за да попадне в приложното поле на въпросната разпоредба, предвид относително кратката му продължителност". Съдът отчита и специфични фактори, които са налице в конкретния случай, като това, че ищецът е в трудоспособна възраст и здравословното състояние на ищеца няма данни да е влошено, и фактът, че това не се случва системно, безпричинно или през продължителен период от време. Данните по делото и събраните доказателства не установяват, че през процесния период, поради неосигуряването престой на открито на 12.01.2020г. е налице нечовешко и унижително отношение по чл. 3 от Конвенцията. С оглед на липсата на нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС се явява неприложима презумпцията за настъпили вреди съгласно разпоредбата на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС. Твърдението за настъпили неимуществени вреди не е доказано. В обобщение на изложеното, настоящата инстанция приема, че не е налице и нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, претърпени неимуществени вреди и пряка причинно-следствена връзка между двата елемента от фактическия състав на отговорността на администрацията на следствения арест за вреди. (В този смисъл е и практиката на ВАС, обективирана в Решение № 6785 от 8.05.2019 г. на ВАС по адм. д. № 61/2019 г., Решение № 17271 от 17.12.2019 г. на ВАС по адм. д. № 12099/2018 г. и др.) По изложените съображения искът за обезщетение се явява неоснователен и недоказан и следва да бъде отхвърлен. За пълнота на изложението и с оглед изявлението на процесуалния представител на ищеца в хода на устните състезания, че съдът следва да санкционира неизпълнението

на законовото задължение на ответника, за да му послужи предупредително и дисциплиниращо, за да не си позволява нарушение на законовите разпоредби, следва да се посочи, че целта на иска по чл.284 ЗИНЗС е да се осигури ефективно средство за защита, за да се обезщетят причинените неимуществени вреди на лишените от свобода, които са подлагани на изтезания, жестоко, нечовешко или унижително отношение в местата за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, а не е средство за санкциониране или дисциплиниране на служителите в тези места.

От страна на ответника е направено искане за присъждане на юрисконсултско възнаграждение. Съгласно чл. 286, ал. 2, изр. 1 от ЗИНЗС, когато искът се отхвърли изцяло, съдът осъжда ищеца да заплати разноските по производството. Разноските по производството, по аргумент от чл. 75 и чл. 76 ГПК, са средствата за възнаграждение на свидетели и вещи лица, т. е. разноски, направени по процесуалните действия, които страната е искала да бъдат извършени. Обратно - при частично или пълно уважаване на иска, ответникът заплаща на ищеца разноски за производството, както и заплатената от него държавна такса и възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска. Разпоредбите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС, тълкувани в тяхната взаимовръзка, се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл. 78, ал. 8 ГПК, във връзка с чл. 144 АПК и чл. 143 АПК. Липсата на изрична уредба в ЗИНЗС, която да предвижда отговорност на ищеца за заплащане на юрисконсултско възнаграждение на ответника при пълно или частично отхвърляне на иска/исковете му, означава, че такова не се дължи. (Решение № 16966 от 11.12.2019 г. на ВАС по адм. д. № 334/2018 г., III о.; Решение № 12445/17.10.2017г по адм. д. № 6338/2016г по описа на ВАС, III отд. и др.)

Водим от горното и на основание чл. 203, ал. 2 от АПК във връзка с § 1 от ДР на ЗОДОВ и чл. 235 от ГПК, и във връзка с чл. 286, ал. 2 от ЗИНЗС, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска на Д. Т. М. срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за присъждане на обезщетение в размер на 100 лв. за претърпени неимуществени вреди, причинени от незаконосъобразно бездействие на служители при ответника, изразяващо се в това, че на 12.01.2020г. не му е осигурен престой на открито.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред тричленен състав на АССГ в 14-дневен срок от връчване на преписи на страните.

Съдия: